

УДК 332.12(477)

Забедюк М.С., к.е.н.

Луцький національний технічний університет

РОЛЬ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СТИМУЛЮВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

У статті розглянуто фактори, які безпосередньо визначають обсяги фінансового потенціалу, утвореного на рівні регіонів. Досліджено умови оптимального формування та використання фінансового потенціалу регіону. Запропоновано шляхи стимулювання фінансової стабілізації розвитку регіонів.

Ключові слова: потенціал, регіон, фінансові ресурси, фінансовий потенціал регіону, регіональний розвиток.

Zabedyuk M.

THE ROLE OF FINANCIAL POTENTIAL IN IMPROVING OF FINANCIAL STABILIZATION OF REGIONAL DEVELOPMENT

In the article factors and conditions of optimal formation and use of financial potential of the region are considered.

The financial potential of the region is considered as the financial basis of its sustainable development, characterized by the unity and interaction of the financial resources of the territory and their untapped sources that can be identified and implemented under certain conditions.

The achievement of financial stabilization of regional development is impossible without an effective mechanism of providing by own financial resources. Therefore, the main task is rational use and search for additional ways to fill local budgets that embody the economic independence of local authorities.

Directions of increase of financial autonomy of local authorities should be the following measures: increase of own revenues and expenditures of local budgets; increase of fiscal value of local taxes and fees; improvement of the mechanism for providing intergovernmental transfers to strengthen its stimulating and controlling roles; extension of powers of local authorities in the sphere of own financial policy;

analysis of positive experience in solving social and economic problems at the local level under conditions of limited financial resources and its implementation into practical activities at all levels of public administration.

One of the important components of financial potential is the financial potential of the population. Therefore, an important task in the context of increasing the financial potential of the territories is the search for ways to stimulate the financial resources of the population to "work for the territorial community."

Effective measures of transformation of the financial potential of the population into the financial potential of the region are such as issue of municipal shares (bonds of local loans), in particular, for financing of specific regional development projects; accumulation of free financial resources of the population into the banking system; involvement of financial resources of the population in entrepreneurial activity, own business, self-employment, etc.

Key words: potential, region, financial resources, financial potential of the region, regional development.

Забедюк М.С.

РОЛЬ ФИНАНСОВОГО ПОТЕНЦИАЛА В СТИМУЛИРОВАНИИ ФИНАНСОВОЙ СТАБИЛИЗАЦИИ РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ

В статье рассмотрены факторы, которые непосредственно определяют объемы финансового потенциала, образованного на уровне регионов. Исследованы условия оптимального формирования и использования финансового потенциала региона. Предложены пути стимулирования финансовой стабилизации развития регионов.

Ключевые слова: потенциал, регион, финансовые ресурсы, финансовый потенциал региона, региональное развитие.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Процеси реформування вітчизняної економіки та децентралізації влади обумовлюють підвищення ролі регіонів у всіх аспектах соціально-економічного розвитку. При цьому, основними напрямками економічної політики місцевих органів влади є пошук шляхів забезпечення фінансової стабілізації розвитку регіонів.

Відтак, актуалізується завдання забезпечення формування та нарощення власних фінансових ресурсів, що полягає у зміцненні фінансового потенціалу, необхідного для

максимального задоволення потреб територій та залучення інвестицій у їх розвиток.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідженню проблем формування фінансового потенціалу регіону присвячені праці таких вчених як В. Боронос, Г. Возняк, О. Єрмакова, О. Кириленко, І. Луніної, П.Мельника, Р. Прокопенко, О. Романенка, О. Сукач, В. Федосова та ін. Разом з тим, необхідним є подальше дослідження фінансового потенціалу регіонів та його значення в процесі забезпечення фінансової стабілізації територіального розвитку.

Цілі статті. Метою статті є вивчення ролі фінансового потенціалу регіонів в стимулюванні фінансової стабілізації їх розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Фінансовий потенціал регіону розглядається як фінансова основа його сталого розвитку, характеризується єдністю та взаємодією фінансових ресурсів території та їх незадіяних джерел, що можуть бути виявлені та реалізовані за наявності певних умов.

Серед головних чинників, які безпосередньо визначають обсяги фінансового потенціалу, утвореного на рівні регіонів, є:

- галузева структура регіональних комплексів та їхня дохідність, що визначає обсяги податкової бази;
- відмінності між регіонами у рівнях соціально-економічного розвитку;
- ефективність використання місцевих ресурсів багатогалузевого призначення;
- рівень розвитку соціальної та виробничої інфраструктури сільської місцевості;
- рівень забруднення навколишнього природного середовища, що призводить до диференціації обсягів витрат у сфері надання державних і громадських послуг та цін на ці послуги [1, с. 172].

Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів пов'язані з недостатністю і неефективним використанням

фінансових ресурсів, залежністю від коштів державного бюджету, відсутністю стимулів до виявлення резервів фінансового потенціалу. Погоджуємось з дослідженнями Вахович І.М. про необхідність «формування та реалізації дієвого механізму забезпечення фінансової спроможності окремих адміністративно-територіальних одиниць країни» [2, с. 3] задля забезпечення їхнього збалансованого розвитку.

Слід відмітити, що в сучасних умовах основними проблемами управління регіональним розвитком є:

- недостатність власних фінансових ресурсів;
- розподіл трансфертів при складанні проекту місцевого бюджету не за фактичною потребою, а за наявною бюджетною забезпеченістю території;
- забезпечення збалансованості місцевого бюджету не податковими методами, а шляхом регулювання через нарощення трансфертів [3].

Досягнення фінансової стабілізації регіонального розвитку неможливо без дієвого механізму забезпечення його фінансовими ресурсами. Тому, головним завданням є раціональне використання та пошук додаткових шляхів наповнення місцевих бюджетів, які уособлюють економічну самостійність місцевих органів влади. Таким чином, оптимальному використанню та нарощенню фінансового потенціалу регіону сприяють такі умови:

- закріплення за місцевими бюджетами частки загальнодержавних надходжень;
- чітке визначення переліку та розміру ставок місцевих податків та зборів;
- оптимізація розмірів та джерел надходжень місцевих податків та зборів;
- розширення повноважень органів місцевого самоврядування у затвердженні та виконанні бюджету;
- раціональне розпорядження об'єктами державної (комунальної) власності (здача в оренду, продаж нерентабельних об'єктів);
- розширення фінансової самостійності підприємств регіону;

- розширення співпраці з місцевими фінансово-кредитними установами;

- розроблення і впровадження нових фінансових технологій (фінансова система територіальної громади, фінансові групи територіальної громади тощо).

Напрямами збільшення фінансової самостійності місцевих органів влади мають бути наступні заходи:

- зростання власних доходів і видатків місцевих бюджетів;

- посилення фіскального значення місцевих податків і зборів;

- вдосконалення механізму надання міжбюджетних трансфертів у напрямку посилення його стимулюючої та контролюючої складових;

- розширення повноважень місцевих органів влади у сфері проведення власної фінансової політики;

- аналіз позитивного досвіду розв'язання соціальних і економічних завдань на місцевому рівні в умовах обмежених фінансових ресурсів та його впровадження в практичну діяльність всіх рівнів державного управління.

Одним із важливих складових фінансового потенціалу є фінансовий потенціал населення. Відтак, важливим завданням в контексті нарощення фінансового потенціалу територій є пошук шляхів стимулювання фінансових ресурсів населення «працювати на територіальну громаду».

Ефективними заходами трансформації фінансового потенціалу населення у фінансовий потенціал регіону є:

1. Випуск муніципальних акцій (облігацій місцевих позик), зокрема на фінансування конкретних проектів регіонального розвитку.

При цьому, позитивними ефектами є:

- спрямування залучених під випуск облігацій фінансових ресурсів на проекти, програми, що забезпечують активізацію ендogenous потенціалу регіону (громада має можливість працювати на себе);

- нарощення власне фінансового потенціалу регіону.

Для того, щоб місцеві позики стали значним джерелом мобілізації фінансів в Україні, необхідно вирішити певні завдання:

- визначення обсягу безпечного муніципального боргу;
- посилення захисту прав кредиторів.

2. Акумулявання вільних фінансових ресурсів населення у банківську систему. При цьому, основними заходами щодо залучення вільних коштів громадян у банківську систему є: гарантування повернення вкладів, вигідні умови вкладів.

3. Залучення фінансових ресурсів населення у підприємницьку діяльність, власну справу, самозайнятість населення, тощо. Основним завданням для стимулювання реалізації підприємницьких ініціатив, організації самозайнятості населення є створення у регіоні сприятливого середовища (нормативно-правового забезпечення, відповідної інфраструктури). Інструментами стимулювання при цьому, на нашу думку, є податкові пільги, канікули (в залежності від рівня підприємницького потенціалу).

Висновки. Отже, на основі проведеного дослідження фінансовий потенціал регіонів розглядається як відправна точка їх економічного зростання. В свою чергу, ефективне формування та нарощення фінансового потенціалу забезпечує пропорційний та збалансований розвиток регіонів та їх фінансову стабілізацію.

1. Герасимчук З.В. Фінансова політика сталого розвитку регіону: [монографія] / З.В. Герасимчук, І.М. Вахович, І.М. Камінська. – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 220 с.

2. Вахович І.М., Камінська І.М. Фінансова спроможність регіону: діагностика та механізми забезпечення: Навч. посібн. / І.М. Вахович, І.М. Камінська. – Луцьк: Надстир'я, 2009. – 400 с.

3. Сукач О.М. Вплив фінансового потенціалу на інвестиційне забезпечення регіонального розвитку / О.М. Сукач // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Вип. 1. – С. 44–48.